

kunst og design i skolen

Læreplan i Kunst og håndverk

Forslag til læreplaner for fag i grunnskolen og gjennomgående planer 1. pulje, er nå ferdigstilt fra Læreplangruppene for fag, og ble levert til Utdanningsdirektoratet 15. desember.

1. pulje omfatter planene for Kunst og håndverk, Heimkunnskap, Musikk, 2. fremmedspråk, Engelsk, Kroppsøving, Matematikk, Naturfag, Norsk og Samfunnsfag.

Under skriving av planutkastene, har læreplangruppene hatt retningslinjer som bygger på prinsippene etter Stortingets behandling av St.meld. nr. 30 (2003-2004), som arbeidsgrunnlag:

De nye læreplanene skal gjøres mindre detaljerte, og sentrale sider ved innholdet skal prioriteres og gis større oppmerksomhet.

- Læreplanene skal inneholde tydelige kompetansemål for hva elevene/lærlingene skal kunne mestre etter opplæring på ulike trinn, mens avgjørelser som gjelder organisering, metoder og arbeidsmåter skal overlates til lærestedene.
- Kompetansemålene skal være slik utformet at de er egnet som grunnlag for dialog mellom alle aktører som er involvert i opplæringen (elever / lærlinger – lærere / instruktører – foresatte – ledere – skoleeiere).
- Elevenes og lærlingenes utvikling av grunnleggende ferdigheter skal være prioritert i opplæringen. Mål for grunnleggende ferdigheter skal integreres i læreplaner for alle fag, på det enkelte fags premisser og på relevante nivåer.

Fagplanen for Kunst og håndverk i L97 har en sterk tilknytning til kultur- og samfunnsmessig kontekst, med kanoniserte kunst- og håndverkere (i likhet med litteraturdelen i norskfaget). Under arbeid med revisjon av planen ble det lagt føringer til læreplangruppene om at navn på kunstnere, designere og arkitekter ikke skulle nevnes i planen.

I løpet av januar 2005 har Utdanningsdirektoratet, i samarbeid med representanter fra læreplangruppene og andre ressurs-personer, gjennomgått læreplanene på tvers – både med hensyn til struktur, omfang, fagovergripende utfordringer og progresjon. Læreplanutkastene legges ut til høring i februar. Deretter skal resultatene fra høringsrunden innarbeides slik at planene kan vedtas i juni.

Læreplangruppen i Kunst og håndverk har mottatt innspill fra lærere som har sett tidligere utkast av planen. Noen har gitt innspill om at planen er omfattende og at "vanlige" lærere vanskelig kan undervise i et fag som begynner å bli så avansert.

Læreplangruppen har ikke hatt til hensikt å skrive en plan som er så "slapp" at hvem som helst kan undervise i faget. Dersom "alle" skal kunne undervise i vårt fag - kan vi like godt legge ned utdanningen innen faget. Det vil ikke tjene elevene og deres mulighet til å møte utfordringene de møter i livet på en god måte. Livet handler ikke bare om bokstaver og tall, utvikling av visuell og estetisk kompetanse er viktig, både sett fra samfunnsmessige og individuelle perspektiver. Kunst og håndverk er ikke en pauseaktivitet og motivasjonsavbrekk mellom norsk- og mattetimene. Faget legitimeres ut fra eget kunnskapsinnhold som er av avgjørende betydning for utvikling av individ og samfunn. Undervisning innen kunnskapsinnholdet krever utdanning og fagkompetanse. Kunst og design i skolen ønsker at høringsinstansene vil sørge for at fagligheten opprettholdes!

Fag og timefordeling

Utkast til fag- og timefordeling fra UFD foreligger. Departementet ønsker at høringsinstansene skal få anledning til å uttale seg om fag- og timefordeling i

sammenheng med forslag til læreplaner i aktuelle fag. Fag- og timefordelingen blir derfor sendt på høring sammen med læreplanene. Endelig fastsetting av fag- og timefordelingen vil bli gjort samtidig med fastsetting av læreplanene sommeren 2005.

I utkastet fra UFD er timetallet i kunst og håndverk foreslått styrket på barnetrinnet for å kompensere for en tilsvarende reduksjon i på ungdomstrinnet. Dette for å gi mulighet til programfag på ungdomstrinnet.

Kunst og design i skolen går sterkt imot forskyvning av timer fra ungdomstrinnet til barnetrinnet.

Med innføring av L97 skiftet faget navn fra Forming, og navnendringen innebar et paradigmeskifte som bare kan sammenlignes med Normalplanen av 1939 i forhold til kursendring. Faget ble et fag i den betydning av at det ble en forpliktende læreplan (i motsetning til tidligere Mønsterplan), med klart definerte mål, med definerte kunnskaper og ferdigheter. Endring i skolen tar tid, men vi ser etter hvert at arbeid med L97 gir gode resultater. Det er et tilbakeslag for det som er oppnådd når det foreslås endringer, særlig i form av forskyving av timetall. Et postmoderne samfunn er et informasjonssamfunn og mye av informasjonen er visuell. Hvor skal den visuelle kompetansen læres? Selvsagt i det faget hvor denne kompetansen finnes og kan utvikles. Hvordan skal samfunnets krav om økt visuell kompetanse innfris med ei nedskjæring av timetallet?

I Kunst og håndverk blir kunnskapsstoff og ferdighetstrening tydelig definert fra mellomtrinnet og særlig på ungdoms-trinnet. Lærere med fagkompetanse ivaretar faglig forsvarlig undervisning. Grunnlaget for å drive arbeidet videre på ungdomstrinnet vil bli sterkt redusert dersom forslaget om å forskyve timer blir vedtatt.

Kunst- og håndverk har dessuten mange av de arbeids og evalueringsmåter som man ønsker inn i alle fag, problemløsning med utgangspunkt i det konkrete, veksling mellom teori og praksis, evaluering av både prosess og produkt i form av mappevurdering.

Vi ønsker å fortsette og videreutvikle kvalitet og faglig arbeid som L97 la grunnlaget for. La oss beholde timene på ungdomstrinnet!